

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7CoP/45/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4616203825
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4616203825.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a členiek senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci navrhovateľa: M. Z., nar. XX.XX.XXXX, G. K. č. XXX, XXX XX G. K., zast. JUDr. Ľubomír Kišac, advokát, so sídlom Škultétyho 1597/7, 955 01 Topoľčany proti manželke T. Z., nar. XX.XX.XXXX, G. K. č. XXX, XXX XX G. K. právne zastúpený: JUDr. Mário Toman, advokát, Pribinovo námestie 3, 94901 Nitra, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu: M. Z., nar. X.X.XXXX, bytom ako matka, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany ako kolíznym opatrovníkom, o odvolaní otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č.k. 11P/113/2016- 386 zo dňa 26. septembra 2018 a odvolaní matky proti dopĺňaciemu rozsudku č.k. 11P/113/2016- 496 zo dňa 3. júla 2019, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zverení maloletej M. Z. do osobnej starostlivosti matky (II.) m e n í tak, že maloletú M. Z. na čas po rozvode zveruje do osobnej starostlivosti matky, s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.
- II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o vyživovacej povinnosti otca (III) m e n í tak, že otec M. Z. je povinný prispievať na výživu maloletej M. Z. sumou 100,- eur mesačne vždy do 20.- toho dňa v mesiaci k rukám matky počnúc právoplatnosťou rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o rozvode manželstva rodičov dieťaťa.
- III. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o náhrade trov konania (V) p o t v r d z u j e.
- IV. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku, ktorým bola manželka T. Z. zaviazaná nahradiť štátu trovy konania vo výške 41,98 eura (VI) p o t v r d z u j e.
- V. Napadnutý výrok dopĺňacieho rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh matky na zákaz styku otca s maloletou p o t v r d z u j e.
- VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozviedol manželstvo účastníkov konania (výrok I). Súd maloletú M. Z. na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok (výrok II). Ďalším výrokom (III) zaviazal otca M. Z. prispievať na výživu maloletej M. Z., sumou 150 eur mesačne vždy do 20. toho dňa v mesiaci k rukám matky s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Styk otca s maloletou M. súd neupravil (výrok IV). O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok V). Nakoniec zaviazal navrhovateľa a manželku nahradiť Slovenskej republike trovy konania vo výške 41,98 eur (jednu polovicu znalečného nepokrytého preddavkom) na účet Okresného súdu Topoľčany do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výroky VI a VII).

1.2 Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 23 ods. 1-3, § 24 ods. 2-4, § 62 ods.1- 4,6, § 52, § 57 Zákona o rodine, ako aj zisteným skutkovým stavom, z ktorého vyplynulo, že účastníci uzatvorili manželstvo

dňa 8.10.1994 a z ktorého manželstva pochádzajú 4 deti - M., nar. X.X.XXXX, C., nar. XX.XX.XXXX, O., nar. XX.XX.XXXX a L., nar. XX.X.XXXX. Dňa 16.4.2016 podala manželka na navrhovateľa trestné oznámenie pre trestný čin nebezpečného vyhrážania, ktoré konanie sa vedie na OOPZ Topoľčany pod sp.zn. ORP-260/NB-TO-2016, pričom aktuálne toto trestné konanie pokračuje a je vedené na OS v Topoľčanoch pod sp.zn. 3T51/2017 pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods.1 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona, ktoré doposiaľ nie je právoplatne skončené. Zároveň je na OS v Topoľčanoch vedené pod sp.zn. 6C/190/2016 občiansko-právne konanie o vylúčenie manžela z rodinného domu. Predbežným opatrením sp.zn. 5C164/2016 - 78 zo dňa 9.5.2016 bolo navrhovateľovi nariadené predbežné opatrenie, ktorým mu bolo uložené, aby dočasne nevstupoval do rodinného domu súp.č.306 postaveného na pozemku parc. č. 35/5 o výmere 59m² a na pozemok parc. č. 35/6 o výmere 280m² v katastrálnom území G. K. zapísané na LV č. XXX.

1.3 Súd prvej inštancie v konaní zistil, že navrhovateľ M. Z. je zamestnaný na Obecnom úrade v G. K. ako robotník, pričom Obec G. K. potvrdila, že po pridelení nájomného obecného bytu bude mesačne platiť 132,22 eur ako predpísaný mesačný nájom, plus 70 eur za energie - voda, električka, plyn, s tým, že aktuálne za prenájom jednej izby, ktorú má na obecnom úrade neplatí nič, odrába si to v rámci pracovnej činnosti voči prenajímateľovi. V roku 2016 u zamestnávateľa dosiahol čistý mesačný príjem 912,33 eura, v roku 2017 v mesiacoch január - august dosiahol čistý mesačný príjem 697,59 eura. Za obdobie od januára 2018 dosiahol čistú mesačnú mzdu 871,54 eur. Manželka T. Z. je zamestnaná v podniku - C. C. O. v P., kde je zamestnaná od 1.7.2014 a jej príjem za obdobie od 1.5.2017 do 30.4.2018 je 4698,25 eura, t.j. priemerná mesačná mzda za toto obdobie je vo výške 391,52 eura, pričom má výdavky na bývanie v sume 100 eur mesačne. Maloletej M. platí do ZŠ 20 eur za stravu, za tanečný kurz 30 eur, školné a poisťné 30 eur ročne, pomôcky do školy 45 eur ročne, telefón 7 eur mesačne, školské akcie 7 eur mesačne, oblečenie a obuv 30 eur mesačne. Súd prvej inštancie tiež zistil, že maloletá M. Z. bola vyšetrená v ambulancii detskej psychiatrie ako aj v z dôvodu, že má úzkostné stavy, ťažký spánok a nepokojujúce sny, pocit neistoty, tenziu, s diagnózou F43.2, pričom brušné bolesti ako bolo zistené lekárom sú psychosomatického pôvodu, v dôsledku čoho bola doporučená pravidelná životospráva a psychologická konzultácia.

1.4 Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že sú splnené podmienky pre vyslovenie hmotnoprávnych predpokladov rozvodu, nakoľko manželia spolu už dva a pol roka nežijú ako rodina, nehospodária spolu, pričom vzhľadom na túto dĺžku času možno jednoznačne konštatovať, že rozvrat je dostatočne trvalý. Súd konštatoval, že manželské nezhody nastali už pred 16.4.2014, t.j. už pred týmto dátumom, kedy podala manželka na navrhovateľa trestné oznámenie pre prečin nebezpečného vyhrážania, pričom narušenie manželského spoluzitia pred týmto dátumom potvrdili aj výpovede maloletých detí účastníkov, ako aj samotný účastníci. V časti úpravy práv a povinností k maloletým deťom, súd prvej inštancie poukázal na to, že v čase rozhodovania o návrhu bola maloletou iba M. Z.. Mal za preukázané, že matka má vytvorené všetky materiálne, sociálne a osobnostné predpoklady pre riadnu starostlivosť o maloletú M., ktorá je aj na ňu veľmi citovo naviazaná, a preto súd zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky. Zároveň rozhodol, že táto ju bude zastupovať a spravovať jej majetok prihliadajúc na stanovisko maloletej vyslovené počas jej výsluchu na pojednávaní a zároveň aj rešpektujúc znalecké závery znalkyne PhDr. Márie Homolovej. V časti zákazu styku súd považoval za preukázané, a to výsluchom znalkyne, že vyslovenie zákazu styku by bolo celkovo pre maloletú aj vzhľadom na jej aktuálny psychofyzický stav kontraproduktívne. Súd neuložil zákaz styku otca s maloletou aj vzhľadom k tomu, že maloletá sa nemusí stretávať s otcom a tento si styk ani nemôže vynucovať, čo je situácia, ktorá bude pôsobiť na maloletú menej stresujúco ako pokiaľ by súd vyslovil otcovi zákaz styku s maloletou. Znalkyňa počas svojho výsluchu vysoko odborne vysvetlila dôvod, pre ktorý je lepšie aktuálne neupravovať styk otca s maloletým dieťaťom. Nakoniec súd určil navrhovateľovi vyživovaciu povinnosť v sume 150 eur mesačne, pričom zhodnotil najmä odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ako aj výšku mzdy, ktorú dosahuje otec v aktuálnom čase, zohľadniac u neho skutočnosť, že aktuálne nie je vôbec zaťažovaný žiadnymi pôžičkami ani platbami na nájomné. Vzhľadom k ustanoveniu § 52 CMP, súd o trovách konania účastníkov rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo, nakoľko žiadne osobitné okolnosti prípadu, pre ktoré by bolo spravodlivé iné rozhodnutie o trovách konania súd nezistil. V súvislosti s vyplatením znalečného nekrytého preddavkami zloženými účastníkmi vznikli štátu trovy. Preto súd o ich výške a o tom, kto je povinný ich zaplatiť v zmysle § 57 CMP rozhodol tak, že trovy konania štátu vo výške 83,97 eura sú povinní zaplatiť obaja účastníci. Vychádzal z toho, že znalecké dokazovanie bolo nariadené súdom v záujme maloletého dieťaťa, preto majú za trovy s ním spojené zodpovedať obaja účastníci a to rovnakým dielom. Polovica trov štátu je

vo výške 41,98 eura, preto súd každému z účastníkov uložil povinnosť na účet tunajšieho súdu zaplatiť uvedenú sumu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletého dieťaťa, a to do výroku II. týkajúceho sa zastupovania a spravovania majetku maloletej a do výroku III. týkajúceho sa výšky výživného. Poukázal na ust. § 28 ods. 1 písm. a),b),c) Zákona o rodine, ako aj § 28 ods. 3, z ktorého vyplýva, že nebol daný zákonný dôvod na to, aby súd prvej inštancie poveril správou majetku maloletej iba matku, pretože obaja rodičia zastupujú maloleté dieťa a obaja spravujú aj jeho majetok. Len v prípade, ak by súd podľa § 39 ods. 1 Zákona o rodine rozhodol o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu iba vo vzťahu k jednému rodičov, vykonáva rodičovské práva a povinnosti v plnom rozsahu druhý rodič. Keďže on nebol pozbavený rodičovských práv a povinností navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v bode II. výroku zmenil tak, že obaja rodičia budú maloletú zastupovať a spravovať majetok v bežných veciach. Ďalej namietal výšku výživného, ktorú súd určil sumou 150,- eur, a ktorú pokladá za neprímerane vysokú. Uviedol, že má vyživovaciu povinnosť ešte ku dcére C. (nar.XXXX) a synovi O. (nar. XXXX). Obe plnoleté deti ho listami vyzvali, aby prispieval na každé sumou 150 eur. Každý mesiac prispieva na výživu M.y sumou na každého po 100 Eur, spolu teda 300 eur, keďže viac mu to vzhľadom na príjmové a majetkové pomery nevychádza. V súčasnej dobe keďže už nemôže bývať na zbernom dvore Obce G. K., kde býval len núdzovo a dočasne, musel si prenajať od 1.11.2018 byt, kde má mesačné náklady spojené s bývaním 230 eur mesačne. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie aj v uvedenej časti vyživovacej povinnosti a určil ju vo výške 100 eur mesačne.

3.1 Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podala aj matka maloletej, a to do výroku III. (výšky výživného), výroku IV. (určenia styku), výroku V. (náhrady trov konania) a výroku VI. (náhrady trov konania štátu). Namietala súdom určenú výšku výživného v sume 150 eur, ktoré považuje za nízke, nedostatočné, pretože maloletá má práve z negatívneho správania navrhovateľa zdravotné a aj psychické problémy, užíva lieky, má výdavky vrátane cestovania k lekárom, čo odôvodňuje vyššie výživné, ktoré požaduje v sume 250 eur. Poukázala na svoj príjem vo výške 391,52 eura, pričom aj náklady na ďalšie plnoleté deti C. a O. sa zvyšujú z dôvodu pokračovania v štúdiu a vzniku nových výdavkov. Uviedla, že ona sama zo zdravotných dôvodov momentálne nie je schopná dosahovať vyšší príjem, resp. byť v inej práci, čoho dôkazom je jej zdravotná dokumentácia. Matka namietala aj nezakázanie styku navrhovateľa s maloletou, pričom aj v konaní poukazovala na trestné konanie vedené pod sp.zn. 3T/51/2017, ktoré prebieha pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby, a to k jednotlivým členom domácnosti. Zdôraznila, že maloletú M. otec pravidelne sledoval, keď chodila zo školy, hoci maloletá mala a aj má z neho strach, stres, bojí sa ho, o čom vypovedala nielen v rámci súdnoznaleckého vyšetrenia pred znalkyňou O. M. I., ale aj osobne pri výpovedi pred súdom dňa 26.9.2018. Namietala závery znalkyne, ktorá neodporučila zákaz styku, napriek vyjadreniam maloletej. Maloletá sa pritom bojí chodiť do školy a zo školy, celkovo aj von do obce, bojí sa, že ju bude navrhovateľ sledovať, naschvál vyhľadávať jej prítomnosť a pokračovať v schválnostiach a negatívnom správaní. Poukázala aj na negatívne správanie navrhovateľa vo vzťahu k ďalším dvom dcéram, majúc za to, že je odôvodnené, aby súd styk navrhovateľa s M. vyslovene zakázal.

3.2 Matka maloletej ďalej namietala, že súd pri rozhodovaní nevzhladol okolnosti hodné osobitého zreteľa a nepriznal jej náhradu trov súdneho konania, náhradu trov právneho zastúpenia a to za situácie, že v súdnych konaniach bolo preukázané fyzické a psychické násilie zo strany navrhovateľa najmä výpoveďami samotných detí. Rovnako považovala za nesprávne rozhodnutie súdu prvej inštancie, keď ju zaviazal na plnú úhradu sumy znalečného, pôvodne sumy 300 eur spočívajúceho v preddavku a sumy 41,98 eura spočívajúceho v doplatku znalečného a nepriznal jej náhradu voči navrhovateľovi, a to z rovnakých dôvodov ako uviedla vyššie. Ona sama pritom nariadenie znaleckého dokazovania nenavrhovala, žiadala v konaní len vypočuť deti ako svedkov. Práve navrhovateľ navrhol znalecké dokazovanie pre prípad, že by malo byť rozhodnuté o zákaze styku.

3.3 K vyjadreniam obsiahnutých v odvolaní navrhovateľa uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. (zverenia, zastupovania a spravovania majetku) považuje za správne a vzhľadom na okolnosti prípadu ako najvhodnejšie a jediné možné riešenie, a to najmä v zaujme maloletej. K vyjadreniam navrhovateľa k výroku III. rozsudku uviedla, že výživné vo výške 100 eur je nedostatočné a podpriemerné vzhľadom na schopnosti a možnosti otca dieťaťa, okolnosti prípadu, potreby maloletej a zdravotný stav maloletej. Poukázala aj na jeho čistý mesačný príjem vo výške 871,54 eura, keď v súčasnosti nemá súdom určenú inú vyživovaciu povinnosť. Navrhovateľove vyjadrenia o zabezpečení nového bývania v samostatnom byte považuje za účelové so snahou privodiť si zvýšenie výdavkov, hlavne ak z výpovede

starostu obce nevyplýva, že by musel ukončiť bývanie v obecnej prevádzke, ktorá zodpovedá rodinnému domu a obec mu ju poskytla zadarmo, preto navrhla, aby súd na tento výdavok navrhovateľa neprihliadal.

4. Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že jeho priemerný mesačný príjem za rok 2018 je v priemere 759,02 eura (vrátane nenárokovateľnej odmeny) a nie 912,33 eura ako to uvádzala matka. Ďalej uviedol, že z obavy, že vo voľbách nevyhrá pôvodný starosta a on sa bude musieť urýchlene vysťahovať z budovy zberného dvora, riešil danú situáciu tak, že uzatvoril nájomnú zmluvu s vlastníkom bytu v bytovom dome. Poukázal tiež na to, že manželka zatajila aj príjem, ktorý má za opatrovanie pani I., ktorý sa pohybuje okolo 250 eur mesačne. Zdôraznil, že v spoločnej domácnosti s navrhovateľkou má naďalej trvalý pobyt plnoletá dcéra L., ktorá je invalidný dôchodca a pritom je zárobkovo činná a mala by prispievať matke primeranou časťou. Poukázal na to, že posielal výživné v sume po 100 eur mesačne aj deťom O. a C.. K navrhovanému zákazu styku uviedol, že nie je pravdou, že mal. dcéru M. prenasleduje, vyčkáva. Ak ho aj maloletá niekedy v služobnom aute videla, nebolo to úmyselné a súviselo to len s výkonom jeho práce. K namietanému rozhodnutiu ohľadom náhrady trov konania uviedol, že skutočnosť, že ich manželstvo dospelo k rozvodu nie je zapríčinené len z jeho strany, vždy majú na tom podiel obaja manželia. Z tohto dôvodu považuje rozhodnutie súdu za spravodlivé. Čo sa týka náhrady trov štátu uviedol, že k znaleckému dokazovaniu došlo z iniciatívy manželky, teda tieto trovky vznikli jej zavinením.

5. Doplniacim rozsudkom súd prvej inštancie doplnil rozsudok Okresného súdu v Topoľčanoch, sp. zn. 11P/113/2016 zo dňa 26.09.2018 výrokom: "Súd návrh manželky na zákaz styku otca s maloletou M. Z., nar. X.X.XXXX zamietá."

6. Voči uvedenému doplniacemu rozsudku podala odvolanie matka maloletej, ktorá v ňom uviedla rovnaké skutočnosti ako v odvolaní proti rozsudku vo veci samej v časti neupravenia styku súdom prvej inštancie (bod 3.1 odôvodnenia).

7. Navrhovateľ k odvolaniu matky uviedol, že čo sa týka argumentácie, že jeho údajné negatívne správanie k maloletej M. má byť zadokumentované aj v spise sp.zn. 3T/51/2017, tak toto je nepravdivé, pretože obžaloba v trestnej veci podaná pre § 208 ods.1 písm.a) ods.3 Tr. Zák. sa vôbec netýkala maloletej M., nehovoriac o tom, že táto obžaloba ani nebola preukázaná. V konaní 3T/51/2019 bol uznaný vinným pre § 360 Tr. Zák, voči T. Z. a nie voči deťom. Súd ho neuznal vinným z § 208 Tr. Zák., pre ktorý bola podaná obžaloba. Uvedené konanie doposiaľ nie je právoplatne skončené, keďže proti rozsudku podal odvolanie prokurátor. Namietal tvrdenia matky ako nepravdivé a účelové, ktorých cieľom je dosiahnuť jeho vylúčenie z užívania z domu.

8. Matka vo svojom vyjadrení k podaniu otca poukázala na to, že vyjadrenia otca o tom, že neprenasleduje maloletú sú vyvrátené viacerými vyjadreniami maloletej M., taktiež v znaleckom posudku, v jej výpovedi priamo na pojednávaní. Navrhovateľove negatívne správanie voči M. je tiež zadokumentované v jej výpovediach, ako aj výpovediach ostatných detí v spise sp.zn. 3T/51/2019.

9. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“ a § 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch spolu s doplniacim rozsudkom, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, bez prejednávania veci na odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné v časti týkajúcej sa výšky vyživovacej povinnosti a zastupovanie maloletého dieťaťa a odvolanie matky v napadnutých výrokoch týkajúcich sa výšky vyživovacej povinnosti, zákazu styku a náhrady trov konania a trov štátu, je nedôvodné.

10. Odvolací súd preskúmal v dôsledku odvolania účastníkov konania rozsudok súdu prvej inštancie spolu s doplniacim rozsudkom v napadnutej časti a dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, avšak urobil nesprávny záver týkajúci sa výšky vyživovacej povinnosti, ako aj časti úpravy práv a povinností k maloletej, ktorú má zastupovať a spravovať jej majetok len matka.

11. Rodičovské práva a povinnosti majú rodičia len vo vzťahu k maloletému dieťaťu a vznikajú priamo zo zákona narodením dieťaťa. V ustanovení § 28 odsek 1 Zákona o rodine sa uvádza obsah rodičovských práv a povinností, ktorými sú najmä: - sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, - zastupovanie maloletého dieťaťa, - správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti teda majú obidvaja rodičia v rovnakom rozsahu, pričom je irelevantné, či sú rodičia dieťaťa manželmi, alebo nie, resp. podľa ktorej domnienky bolo otcovstvo k dieťaťu určené. Uvedené okrem ústavného práva uvedeného v čl. 12 Ústavy SR vyplýva aj z viacerých medzinárodných dokumentov, napríklad z čl. 16 Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien.

12. Súd prvej inštancie výrokom II. rozsudku zveril maloletú M. do osobnej starostlivosti matky a zároveň určil, že len matka ju bude zastupovať a spravovať jej majetok. Navrhovateľ podal odvolanie práve v časti uvedenej úpravy práv a povinností k maloletej namietajúc, že súd mu doposiaľ neodňal

ani neobmedzil rodičovské práva a povinnosti. Odvolací súd sa stotožnil s uvedenou námietkou otca. Výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvedení súd obligatórne upraví v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Jedine v prípadoch predpokladaných § 28 ods. 3 rodičovské práva a povinnosti vykonáva len jeden z rodičov. Podľa tohto ustanovenia, rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený. Aj podľa § 39 ods. 1, ak súd rozhodol o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu iba vo vzťahu k jednému z rodičov, rodičovské práva a povinnosti vykonáva v plnom rozsahu druhý rodič. Úpravu výkonu rodičovských práv a povinností podľa § 24 a 25 alebo podľa § 36 ods. 1 však treba dôsledne odlišovať od prípadov zásahu do rodičovských práv a povinností podľa § 38. Aj po rozhodnutí súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností tieto zostávajú obidvom rodičom zachované. V danom prípade sa však súd prvej inštancie uvedenými ustanoveniami neriadil, keď bez toho, aby bol navrhovateľ ako otec maloletej nejakým spôsobom rozhodnutím súdu obmedzený na svojich rodičovských právach, rozhodol, že maloletú M. bude zastupovať a spravovať jej majetok len jej matka. Odvolací súd preto s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia dospel k záveru, že uvedený výrok je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť tak, že súd maloletú M. Z. na čas po rozvedení zveruje do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

13. Voči výroku III. upravujúceho výšku vyživovacej povinnosti podali odvolanie obaja účastníci konania, pričom otec žiadal znížiť vyživovaciu povinnosť na sumu 100 eur a matka ju žiadala zvýšiť na sumu 250 eur. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav, avšak dospel k nesprávnej výške vyživovacej povinnosti. Súd prvej inštancie vychádzal z príjmu matky vo výške 391,52 eura, pričom matka maloletej v konaní uviedla bežné výdavky týkajúce sa 12-ročného dieťaťa (školské + poisťné 30 eur ročne, pomôcky do školy 45 eur ročne, obedy 25 eur, telefón 7 eur, školské aktivity 7 eur, oblečenie a obuv cca 30 eur mesačne, lieky 25 eur mesačne - celkovo suma 101 eur mesačne). Otec maloletej poukázal na svoj priemerný čistý mesačný príjem, ktorý bol za rok 2018 vo výške 759,02 eura s tým, že u neho nastala zmena v nákladoch na bývanie za nájomné vo výške 230 eur. Odvolací súd je toho názoru, že určené výživné v sume 150 eur mesačne na maloletú M. nebolo primerané zárobkovým a majetkovým pomerom otca dieťaťa. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky výživného sa vo svojom rozhodnutí vôbec nevysporiadal s tým, že navrhovateľ má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, a to k dcére C. a synovi O., ktorí v súčasnosti študujú. Navrhovateľ niekoľkokrát v konaní poukázal na skutočnosť, že platí celkovo sumu 300 eur na všetky tri nezaopatrené deti. Zároveň predložil písomné výzvy plnoletých detí C. a O. zo dňa 19.10.2018, ktorí ho vyzvali na platenie výživného v sume 150 eur mesačne na ich osobný účet. Odvolací súd uvádza, že je všeobecne známe, že s postupom času sú náklady na výživu, výchovu, vzdelanie a záujmy detí prirodzene vyššie a je na rodičoch, aby dokázali tieto záväzky voči deťom plniť. Je preto nesporné, že životné náklady týkajúce sa študujúcich a plnoletých detí C. a O. sú vyššie ako u maloletej M., ktorá je zatiaľ len žiačkou ZŠ. Súd prvej inštancie pritom určil výšku vyživovacej povinnosti u maloletej na sumu 150 eur, teda v rovnakej výške ako požadujú plnoleté deti a zároveň vo vyššej ako im je v skutočnosti vyplácaná zo strany otca.

14. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že odôvodnené potreby dieťaťa do značnej miery závisia od schopností a možností rodičov, pričom pri určení výživného sa vychádza zo zásady, že životná úroveň dieťaťa sa má prispôbiť životnej úrovni ostatných členov rodiny. Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou rodičov, pričom kritériá pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti vychádzajú z ich schopností, možností a majetkových pomerov rodičov. S poukazom na uvedené potom odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je odôvodnená výška vyživovacej povinnosti na mal. M. v sume 100 eur mesačne. Výživným zo strany otca v sume 100 eur mesačne, rodinnými prídavkami na dieťa, ako aj finančným prispievaním na výživu dieťaťa zo strany matky, budú dostatočne zabezpečené potreby maloletého dieťaťa. Odvolací súd preto podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a zaviazal otca M. prispievať na výživu maloletej M. Z. sumou 100 eur mesačne vždy do 20. toho dňa v mesiaci k rukám matky s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku.

15. Matka maloletej napadla odvolaním aj dopĺňací rozsudok, ktorým súd zamietol je návrh na zákaz styku otca s maloletou M.. Už v priebehu konania namietala závery znalkyne PhDr. Márie Homolovej, ktorá neodporučila zákaz styku, pretože by to bolo pre maloletú kontraproduktívne, keďže ide o veľmi anxiózne dieťa. Odvolací súd sa stotožnil so závermi znalkyne, pretože i keď momentálne má maloletá strach z otca, otec si nevynucuje styk žiadnou úpravou a ponecháva to na uvážení maloletej. Obava maloletej prípadne jej matky, že maloletá stretne náhodne otca, nemôže byť riešená zákazom styku,

ktorý tomu ani nemôže zabrániť. Maloletá môže náhodne hocikedy stretnúť otca v bežnom živote a takéto náhodné stretnutie nemá akýkoľvek súvis s úpravou styku. V konaní navyše nebolo nijako preukázané, že by otec maloletú zámerné vyhľadával, priblížil sa k nej a hrozil jej, prípadne si vynucoval s ňou stretnutie. Matka maloletej po celý čas odôvodňovala zákaz styku len obavami a strachom maloletej z otca. V danom prípade, keďže otec nežiadal upraviť styk s maloletou a tento je ponechaný na rozhodnutí samotného dieťaťa, nariadenie zákazu styku nemá akékoľvek opodstatnenie. O možnom zákaze styku by bolo možné uvažovať iba v prípade, ak by sa otec chcel za každú cenu s maloletou pravidelne stretávať a v konaní by bolo preukázané, že takýto styk nie je v záujme maloletého dieťaťa napríklad v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu. S poukazom na uvedené potom odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý výrok dopĺňacieho rozsudku, ktorým súd zamietol návrh matky na zákaz styku otca s maloletou je vecne správny, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

16. Odvolaním matky bol napadnutý aj výrok o náhrade trov konania (V). Matka dôvodila najmä tým, že na jej strane sú okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v protiprávnom správaní navrhovateľa voči nej samej ako aj ich deťom, čo vyplýva aj z iných súdnych spisov.

17. Priznanie nároku na náhradu trov konania je v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku výnimočné, keďže všeobecné pravidlo o náhrade trov v CMP je, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Z daného pravidla existujú v zásade dve výnimky, a to § 53 CMP, ktorý priznáva v tam taxatívne stanovených prípadoch nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu za kumulatívneho splnenia podmienky, že to možno spravodlivo požadovať, a v súlade § 55 CMP, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, a to aj mimo konaní vymenovaných v § 53 CMP. Predmetné ustanovenie reflektuje na to, že rozhodovanie o nároku na náhradu trov podľa predmetného zákona je skôr výnimočné. Uplatnenie nároku na náhradu trov konania je predpokladom jeho priznania. Podmienkou priznania nároku na náhradu trov konania nie je ich vyčíslenie, ale len ich uplatnenie.

18. Odvolací súd zistil, že v priebehu prvoinštančného konania si právny zástupca matky ani matka náhradu trov konania neuplatnili. Ako už bolo vyššie uvedené a s poukazom na § 57 CMP, o povinnosti nahraďiť trovy konania, ak nejde o trovy štátu, rozhoduje súd len na návrh. Predpokladom na priznanie trov konania je teda predovšetkým ich uplatnenie. Následne by sa súd prvej inštancie zaoberal tým, či je priznanie trov účastníkovi konania dôvodné v zmysle § 55 CMP, teda či by to bolo s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Keďže v danej veci nárok na náhradu trov konania zo strany manželky, resp. jej právneho zástupcu neboli uplatnené, odvolací súd sa ani nezaoberal tým, či by bol daný dôvod na ich priznanie. Iba okrajovo odvolací súd dopĺňa, že v danom prípade išlo o konanie o rozvod spojené s úpravou práv a povinností k maloletému dieťaťu, v ktorom si vo všeobecnosti znáša trovy konania každý účastník sám. V predmetnej veci navyše podal návrh na rozvod navrhovateľ a nie manželka, pričom v rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že dôvodom rozpadu manželstva sú nezhody medzi manželmi pretrvávajúce počas niekoľkých rokov ich spolužitia. Odvolací súd preto aj výrok týkajúci sa náhrady trov konania potvrdil ako vecne správny.

19. Súd prvej inštancie zaviazal navrhovateľa i manželku na náhradu trov štátu v sume 41,98 eura (polovice znalečného nepokrytého preddavkom na znalečné), ktorý výrok (VI) tiež napadla manželka odvolaním. Právny zástupca matky sa už na pojednávaní dňa 26.9.2018 vyjadroval k trovám štátu, ktoré by mal znášať sám navrhovateľ, pretože práve v dôsledku jeho protiprávneho správania sa muselo nariadiť znalecké dokazovanie. S uvedenou odvolacou námietkou sa odvolací súd nestotožnil. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, v dôsledku verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie je možné uplatňovať sankčnú funkciu trov konania. Navyše nie je možné v nich nastaviť mieru úspechu, keď súd v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť aj viac (§ 40 CMP). V predmetnej veci súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie predovšetkým z dôvodu, že matka maloletej požadovala nariadiť zákaz styku otca s maloletou M.. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Súd teda v prípade, že to považuje za nevyhnutné pre rozhodnutie, môže nariadiť znalecké dokazovanie aj z vlastnej iniciatívy. Odvolací súd sa preto nestotožnil s tvrdením matky, že otec zavinil znalecké dokazovanie, keď je nesporné, že úprava práv a povinností k maloletej na čas po rozvode je v záujme oboch rodičov a povinnosťou súdu je riadne zistiť skutkový stav veci. Aj v tejto časti týkajúcej sa náhrady trov štátu bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

21. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).